

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2016/2017**

**FORMUŁA OD 2015
(„NOWA MATURA”)**

**JĘZYK POLSKI
POZIOM PODSTAWOWY**

**ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ
ARKUSZ MPO-P1**

SIERPIEŃ 2017

Uwaga: akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–1)

Schemat punktowania

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Forma czasownika wskazuje, że wykonawca czynności działał w przeszłości i jest nieznany.
- Autorka zasygnalizowała, że czynność wykonana w przeszłości ma charakter obiektywny, nie można jej przypisać konkretnej osobie.

Zadanie 2. (0–1)

Schemat punktowania

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Majowie wierzyli w magię kolorów.
- Majowie kolorom przypisywali wiele znaczeń; kolory miały wpływ na ich wierzenia i życie.
- Majowie kolorom nadawali symboliczne znaczenie.

Zadanie 3. (0–1)

Schemat punktowania

1 p. – poprawne sformułowanie argumentu.

0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Współczesna technika pozwala na określenie pochodzenia barw i okresu, w którym je stosowano.
- Współczesna technika pozwala na szczegółowe określenie charakteru dzieła sztuki i wszystkich okoliczności jego powstania.
- Współczesna technika pozwala na ustalenie pierwotnego wyglądu starożytnych dzieł sztuki.

Zadanie 4. (0–1)

Schemat punktowania

1 p. – poprawne zaznaczenie wszystkich odpowiedzi.

0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

1. PRAWDA
2. FAŁSZ
3. FAŁSZ

Zadanie 5. (0–1)

Schemat punktowania

- 1 p. – poprawne wyjaśnienie znaczenia.
- 0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- W antyku stosowano bardzo wiele barwników, co potwierdzają prowadzone badania archeologiczne.
- Badania naukowe potwierdzają, że barwniki stosowane w sztuce antycznej były bardzo różnorodne.
- W antycznej sztuce bardzo ważne były kolory.

Zadanie 6. (0–2)

Schemat punktowania

- 2 p. – poprawne oddzielenie formantu od tematu słowotwórczego oraz wyjaśnienie znaczenia wyrazu.
- 1 p. – tylko poprawne oddzielenie formantu od tematu słowotwórczego.
- 0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Poprawne rozwiązanie

a)

Temat słowotwórczy	Formant
maj-	-ański

Przykładowe odpowiedzi

b)

- Formant posłużył do stworzenia nowego przymiotnika, który oznacza coś, co ma związek z Majami.
- Mający związek z Majami (odpowiedź dopuszczalna).

Zadanie 7. (0–3)

Schemat punktowania

- 3 p. – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; adekwatny poziom uogólnienia, streszczenie logicznie spójne, właściwa liczba słów.
- 2 p. – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia LUB logicznej spójności streszczenia.
- 1 p. – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia ORAZ logicznej spójności streszczenia.
- 0 p. – odpowiedź błędna LUB brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Autorka odkrywa tajemnice antycznych rzeźb i prezentuje wyniki pracy archeologów, fizyków i chemików. Rozwój techniki i nowoczesne technologie, które rozwinęły się w końcu XIX wieku i w XX wieku, pokazały, że starożytna rzeźba kojarzona przez nas z białą marmuru, była barwna. Autorka przedstawia liczne przykłady stosowania barw w kulturze Greków i Majów, potwierdzając w ten sposób ustalenia archeologów.

Zadanie 8. (0–2)

Schemat punktowania

- 2 p. – poprawne sformułowanie argumentów.
- 1 p. – poprawne sformułowanie jednego argumentu.
- 0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Radio jest mi najbliższe:

- Podkreślenie fascynującego fenomenu radia.
- Radio stwarza pozory bezpośredniego kontaktu.
- Radio zapewnia nam intymną bliskość ze słyszaną osobą.

Radio jest mi najdalsze:

- Podkreślenie rzeczywistej/fizycznej odległości między osobą mówiącą w radiu a słuchaczem
- // Podkreślenie odległości między tym, który mówi, a tym, który słucha.
- Radio pozbawia nas intymnej bliskości ze słyszaną osobą.

Zadanie 9. (0–1)

Schemat punktowania

- 1 p. – poprawne dokończenie zdania.
- 0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Prawidłowa odpowiedź

C

Zadanie 10. (0–2)

Schemat punktowania

- 2 p. – poprawne przyporządkowanie wszystkich funkcji (4).
- 1 p. – poprawne przyporządkowanie trzech funkcji.
- 0 p. – odpowiedź niepełna albo odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Prawidłowe rozwiązanie

A.	3
B.	4
C.	2, 5

Zadanie 11. (0–2)

Schemat punktowania

- 2 p. – poprawne podanie autora, tytułu utworu i bohatera oraz poprawne podanie cechy.
- 1 p. – poprawne podanie autora, tytułu utworu i bohatera.
- 0 p. – odpowiedź niepełna albo odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Uwaga.

Jeśli w części a) zdający udzielił niepoprawnej odpowiedzi, to w części b) również otrzymuje 0 punktów.

Poprawna odpowiedź

a)

Autor: Adam Mickiewicz

Uwaga.

Uznaje się odpowiedzi A. Mickiewicz, Mickiewicz. Nie uznaje się pomyłki w imieniu, np. Antoni.

Tytuł: *Dziady cz. III*

Bohater: Konrad

Przykładowe odpowiedzi

b)

- Mówienie o zagadnieniach abstrakcyjnych (poza horyzontem zmysłów).
- Mówienie o przyszłości.
- Profetyzm.

Zadanie 12. (0–1)

Schemat punktowania

1 p. – poprawne wyjaśnienie.

0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

- Oddzielenie (lub synonimy wyjaśniające znaczenie słowa użytego w tekście; nie uznaje się odpowiedzi *material nieprzewodzący, np. dźwięków*).

Zadanie 13. (0–2)

Schemat punktowania

2 p. – poprawne wskazanie trzech cech.

1 p. – poprawne wskazanie dwóch cech.

0 p. – odpowiedź niepełna albo odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Prawidłowa odpowiedź

A, B, E

Zadanie 14. (0–50)

Temat 1. Jaką postawę przyjmuje człowiek w obliczu cierpienia innych? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do fragmentu *Dżumy* Alberta Camusa oraz do wybranych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 słów.

Szczegółowe ustalenia dotyczące sposobu oceniania

- Fragment umożliwi sformułowanie różnych tez i argumentów dotyczących postawy człowieka w obliczu cierpienia innych.
- Teza musi być zgodna z poleceniem, fragmentem tekstu i przywołanymi tekstami.
- Uzasadnienie powinno wynikać z interpretacji tekstu, a przywołanie innych tekstów kultury musi być funkcjonalne dla argumentacji, nie może być prostym streszczeniem.

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...].
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: 1.2) określa problematykę utworu; 2.4) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera [...] 3.2) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty [...]; 3.3) porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich.
III. Tworzenie wypowiedzi.	Zdający: 1.1) tworzy dłuższy tekst pisany [...] (rozprawka) [...] zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 1.2) przygotowuje wypowiedź (wybiera [...] odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, [...] dobiera właściwe słownictwo); 1.3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).

Kryteria oceny rozprawki

A	B	C	D	E	F	G	H	Poprawność zapisu
Sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu	Uzasadnienie stanowiska	Poprawność rzeczowa	Zamyśl kompozycyjny	Spójność lokalna	Styl tekstu	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
6	18 Uzasadnienie trafne, szerokie i pogłębione 12 Uzasadnienie trafne i szerokie	4 Brak błędów rzeczowych	6 Kompozycja funkcjonalna	2 Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4 Styl stosowny	6 Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4 Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące	
3	8 Uzasadnienie trafne, ale wąskie 4 Uzasadnienie częściowe	3 Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	3 Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1 Znaczne zaburzenia spójności	2 Styl częściowo stosowny	3 Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2 Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	
0	0 Brak uzasadnienia stanowiska	0 Błędy rzeczowe	0 Brak zamyślu kompozycyjnego	0 Wypowiedź niespójna	0 Styl niestosowny	0 Liczne błędy rażące	0 Liczne błędy rażące	
Stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu	Stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska							

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
 Jeśli w kategorii A praca uzyska 3 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
 Jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.
 Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Objaśnienia dotyczące kryteriów oceny rozprawki

A. Sformułowanie stanowiska (np. w postaci tezy lub hipotezy). Zdający powinien zrozumieć problem postawiony w poleceniu i sformułować stanowisko będące rozwiązaniem problemu. Stanowisko jest oceniane ze względu na to, czy jest **udaną próbą odpowiedzi na problemu**. **Adekwatność to odpowiedniość** (zgodność, współmierność) **stanowiska i problemu** (zdający może się zgodzić nie zgodzić, zachować ambiwalentną wobec istoty problemu)

Sformułowanie stanowiska będącego częściowo udaną próbą odpowiedzi problemu jest skutkiem niepełnego zrozumienia problemu lub niepełnego zrozumienia tekstu.

Wypowiedź argumentacyjna, w której brak stanowiska, może zawierać jedynie streszczenie tekstu, biografię autora itp. lub rozwijać myślenie związane z poleceniem.

Sformułowanie stanowiska nie musi stanowić wyodrębnionej części rozprawki.

B. Uzasadnienie stanowiska jest oceniane ze względu na to czy jest **trafne**, czy jest **szerokie** i czy jest **pogłębione**.

Uzasadnienie nie musi być graficznie wyodrębnioną częścią rozprawki.

Uzasadnienie

pogłębione to uzasadnienie, w którym zdający **wnikliwie** odniósł się w rozwinięciu do **wszystkich elementów** polecenia, **trafne** zawiera logicznie poprawne argumenty (czyli stwierdzenia poparte przykładami) za przyjętym rozwiązaniem problemu.

Szerokość uzasadnienia oceniana jest na podstawie jego wypowiedzi i odwołania się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu.

Uzasadnienie jest:

szerokie, jeśli zdający trafnie odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu,

wąskie, jeśli zdający trafnie odniósł się tylko do niektórych elementów wskazanych w poleceniu (np. nie odniósł się do podanego w zadaniu tekstu lub nie przywołał innego tekstu kultury),

częściowe, jeżeli (a) niektórych argumentów nie można uznać za logicznie poprawne wobec przyjętego stanowiska lub (b) niektóre argumenty są niepoparte przykładami, lub (c) niektóre argumenty są wzajemnie sprzeczne.

Wypowiedź argumentacyjna, w której **brak uzasadnienia**, nie zawiera logicznie poprawnych argumentów za przyjętym rozwiązaniem problemu lub rozwija myślenie związane ze stanowiskiem.

C. Poprawność rzeczową ocenia się na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na uzasadnienie stanowiska wobec problemu uważa się za usterki, a nie błędy rzeczowe.

Błąd kardynalny to błąd rzeczowy świadczący o nieznajomości (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, oraz (2) kontekstu interpretacyjnego przywołanego przez zdającego.

D. Kompozycja oceniana jest ze względu na **funkcjonalność segmentacji i uporządkowanie tekstu** zgodnie z gatunkiem wypowiedzi. Należy wziąć pod uwagę, czy w tekście zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy oraz akapity niezbędne dla jasnego przedstawienia stanowiska i uzasadniających je argumentów, a także czy wyodrębnione części i akapity są logicznie oraz konsekwentnie uporządkowane (bez luk i zbędnych powtórzeń).

Kompozycja jest **funkcjonalna**, jeśli podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem treści i realizowanymi w tekście funkcjami retorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest funkcjonalna.

E. Spójność lokalną ocenia się na podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie zdaniami w akapitach. Znaczne zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych ze sobą ani logicznie, ani gramatycznie (potok luźnych myśli, skojarzeń).

F. Styl tekstu ocenia się ze względu na **stosowność**.

Styl uznaje się za:

stosowny, jeśli zachowana jest zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku wypowiedzi, sytuacji egzaminacyjnej, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszczalne są drobne, sporadyczne odstępstwa od stosowności,

częściowo stosowny, jeśli w wypowiedzi zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. w wypowiedzi pojawiają się wyrazy i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka.

Mieszanie różnych stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne.

niestosowny, jeśli wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Styl wypracowania nie musi być zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

G. Poprawność językowa oceniana jest ze względu na **liczbę i wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja zgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, w jakim tekst jest pisany, np. użycie metafory, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub składniowe. Błędów logicznych nie uznaje się za błędy stylistyczne.

H. Poprawność zapisu ocenia się ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości tekstu) oraz ich **wagę** (błędy rażące i nierażące). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej w zapisie słów lub fraz o wysokiej frekwencji. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego i klasyfikacja błędów interpunkcyjnych Jerzego Podrackiego.

Temat 2. Zinterpretuj podany utwór. Postaw tezę interpretacyjną i ją uzasadnij. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 słów.

Szczegółowe ustalenia dotyczące sposobu oceniania

- Koncepcja interpretacyjna zdającego musi być widoczna w pracy, choć nie musi być wyrażona w formie tezy, może wynikać pośrednio z wywodu.
- Przywołany przez zdającego kontekst powinien być sfunkcjonalizowany (nawiązujący do tekstu i pogłębiający koncepcję interpretacyjną). Nie wystarczy samo wskazanie lub hasłowe odwołanie się do niego.
- Proste odczytanie (parafrazowanie, streszczanie) tekstu danego w zadaniu nie jest jego interpretacją.
- Zdający wybiera obszar, który poddaje analizie.

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	Zdający: 1.1) odczytuje sens całego tekstu [...]; 1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...].
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: 1.2) określa problematykę utworu; 2.4) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera [...]; 3.2) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty [...]; 3.3) porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich.
III. Tworzenie wypowiedzi.	Zdający: 1.1) tworzy dłuższy tekst pisany [...] (interpretacja tekstu poetyckiego) [...] zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 1.2) przygotowuje wypowiedź [...] (wybiera [...] odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, [...], dobiera właściwe słownictwo); 1.3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).

Kryteria oceny interpretacji utworu poetyckiego

A	B	C	D	E	F	G	H	I
Koncepcja interpretacyjna	Uzasadnienie tezy interpretacyjnej	Poprawność rzeczowa	Zamysł kompozycyjny	Spójność lokalna	Styl tekstu	Poprawność językowa	Poprawność zapisu	
9	15	4	6	2	4	6	4	
Koncepcja niesprzeczna z utworem, spójna i obejmująca sensory niedosłowne	Uzasadnienie trafne i pogłębione	Brak błędów rzeczowych	Kompozycja funkcjonalna	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	Styl stosowny	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące	
6	10	2	3	1		3	2	
Koncepcja niesprzeczna z utworem, ale niespójna i/lub obejmująca w większości znaczenia dosłowne	Uzasadnienie trafne, ale niepogłębione	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	Znaczone zaburzenia spójności	Styl częściowo stosowny	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	
3	5							
Koncepcja częściowo sprzeczna z utworem	Uzasadnienie częściowo trafne							
0	0	0	0	0	0	0	0	
Brak koncepcji lub koncepcja całkowicie sprzeczna z utworem	Brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację	Błędy rzeczowe	Brak zamysłu kompozycyjnego	Wypowiedź niespójna	Styl niestosowny	Liczne błędy rażące	Liczne błędy rażące	

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
 Jeśli w kategorii A praca uzyska 3 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.
 Jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.
 Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów

Objaśnienia dotyczące kryteriów oceny interpretacji utworu poetyckiego

A. Koncepcja interpretacyjna jest efektem poszukiwania przez zdającego całościowego sensu utworu, tzn jest pomysłem na jego (wyrażonym np. w postaci tezy lub hipotezy interpretacyjnej). Ocenia się ją ze względu na to, czy **jest niesprzeczna z utworem** i czy jest także czy zdający dociera do sensów niedosłownych interpretowanego utworu, czy czyta go **łącznie** na poziomie dosłownym.

Koncepcja może być:

częściowo sprzeczna z utworem, jeśli jedynie we fragmentach (lub fragmentcie) znajduje potwierdzenie w tekście.
całkowicie sprzeczna z utworem, jeśli nawet we fragmentach (lub fragmentcie) nie znajduje potwierdzenia w tekście.
spójna, gdy obejmuje i łączy w całość odszukane przez piszącego sensy utworu.
niespójna, gdy jest fragmentaryczna, tzn. rekonstruuje pojedyncze sensy częściowe (np. z poszczególnych strof tekstu) bez wskazania całościowego sensu utworu, oraz gdy zawiera luźno powiązane, niepowiązane lub wzajemnie wykluczające się odczytania sensu utworu (niesprzeczne z interpretowanym utworem).

Brak koncepcji to brak śladów poszukiwania sensu utworu (całościowego i/lub sensów częściowych) – praca nie jest interpretacją, a np. streszczeniem. Koncepcja interpretacyjna nie musi stanowić wyodrębnionej części pracy, może wynikać z jej całościowej wymowy.

B. Uzasadnienie interpretacji jest oceniane ze względu na to, czy jest **trafne** i czy jest **pogłębione**.

Uzasadnienie może być:

trafne, jeśli zawiera **wyłącznie powiązane z tekstem argumenty za odczytaniem sensu utworu**. Argumenty muszą wynikać ze sfunkcjonalizowanej analizy, to znaczy wywodzić się z formy lub/i treści tekstu.

częściowo trafne, jeśli w pracy – oprócz argumentów niepowiązanych z tekstem lub/i niewynikających ze sfunkcjonalizowanej analizy – został sformułowany przynajmniej jeden argument powiązany z tekstem i wynikający ze sfunkcjonalizowanej analizy.

pogłębione, jeśli znajduje potwierdzenie nie tylko w tekście, ale także w kontekstach (np. biograficznym, historycznoliterackim, filozoficznym, kulturowym). Uczeń powinien choć częściowo rozwinąć przywołany kontekst, aby uzasadnić jego pojawienie się.

niepogłębione, gdy zdający przywołuje argumenty tylko z tekstu albo tylko z kontekstu. Wszystkie argumenty muszą być sfunkcjonalizowane.
C. Poprawność rzeczową ocenia się na podstawie liczby błędów rzeczowych. Pomyłki (np. w nazwach własnych lub datach) niewpływające na koncepcję interpretacyjną uważa się za usterki, a nie błędy rzeczowe.

Błąd kardynalny to błąd rzeczowy świadczący o niezajomości (1) tekstu kultury, do którego odwołuje się zdający, oraz (2) kontekstu interpretacyjnego przywołanego przez zdającego.

D. Kompozycja jest oceniana ze względu na **funkcjonalność segmentacji i uporządkowanie tekstu** zgodnie z wybranym przez ucznia gatunkiem wypowiedzi. Należy wziąć pod uwagę, czy w tekście zostały wyodrębnione – językowo i graficznie – części pracy oraz akapity niezbędne dla

jasnego przedstawienia koncepcji interpretacyjnej i uzasadniającej ją argumentów, a także czy wyodrębnione części i akapity są logicznie konsekwentnie uporządkowane (bez luk i zbędnych powtórzeń)
Kompozycja jest **funkcyjna**, jeśli podział tekstu na segmenty (części) i ich porządek (układ) są ściśle powiązane z porządkiem realizowanymi w tekście funkcjami retorycznymi. Odejście od zasady trójdzielnej kompozycji nie jest błędem, jeśli segmentacja jest funkcjonalna.

E. Spójność lokalną ocenia się na podstawie zgodności logicznej i gramatycznej między kolejnymi, znajdującymi się w bezpośrednim sąsiedztwie zdaniem i akapitach. Znaczne zaburzenia spójności wypowiedzi to np. akapity zbudowane z sekwencji zdań niepowiązanych ze sobą ani logicznie, ani gramatycznie (potok luźnych myśli, skojarzeń).

F. Styl tekstu ocenia się ze względu na **stosowność**.

Styl uznaje się za:

stosowny, jeśli zachowana jest zasada *decorum* (dobór środków językowych jest celowy i adekwatny do wybranego przez ucznia gatunku wypowiedzi, sytuacji egzaminacyjnej, tematu i intencji wypowiedzi oraz odmiany pisanej języka). Dopuszcza się drobne, sporadyczne odstępstwa od stosowności.

częściowo stosowny dotyczy wypowiedzi, w której zdający niefunkcjonalnie łączy różne style, nie kontroluje jednolitości stylu, np. w wypowiedzi pojawiają się wyrazy i konstrukcje z języka potocznego, nieoficjalnego, wtręty ze stylu urzędowego, nadmierna metaforyka. Mieszanie różnych stylów wypowiedzi uznaje się za uzasadnione, jeśli jest funkcjonalne.

niestosowny, jeśli wypowiedź zawiera np. wulgaryzmy lub ma charakter obraźliwy.

Styl wypracowania nie musi być zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.

G. Poprawność językowa oceniana jest ze względu na **liczbę i wagę** błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych.

Błąd stylistyczny to konstrukcja zgodna z normą językową, ale niewłaściwa w sytuacji, w której powstaje tekst, oraz nieodpowiednia dla stylu, w jakim tekst jest pisany, np. uduwniona metafora, niefunkcjonalny kolokwializm, wulgaryzm, nieuzasadnione powtórzenie leksykalne lub składniowe. Błędów logicznych nie uznaje się za błędy stylistyczne.

I. Poprawność zapisu ocenia się ze względu na **liczbę** błędów ortograficznych i interpunkcyjnych (szacowaną odpowiednio do objętości tekstu) oraz ich **wagę** (błędy rażące i nierażące). Za **błąd rażący** uznaje się błąd, który polega na naruszeniu ogólnej reguły ortograficznej lub interpunkcyjnej w zapisie słów lub fraz o wysokiej frekwencji. Ewentualne wątpliwości rozstrzygają ustalenia Rady Języka Polskiego i klasyfikacja błędów interpunkcyjnych Jerzego Podrackiego.

INFORMACJA O ZASADACH OCENIANIA PRAC Z JĘZYKA POLSKIEGO UCZNIÓW ZE STWIERDZONYMI DYSFUNKCJAMI

1. W pracy maturalnej z języka polskiego autorstwa ucznia, u którego stwierdzono dysleksję i dysortografię, nie należy uwzględniać w ocenie następujących błędów:
 - a. zmienionej kolejności liter w wyrazach,
 - b. wstawionych dodatkowo liter w wyrazie, opuszczonych lub przestawionych liter,
 - c. opuszczonego początku lub końca wyrazu,
 - d. występowania w wyrazach głosek dźwięcznych zamiast bezdźwięcznych i odwrotnie,
 - e. mylenia głosek „i” i „j”, głosek nosowych z końcówką fleksyjną, np.: *ę-em, q-om*,
 - f. mylenia przedrostków z przyimkami, np.: *pode szły*; błędnego zapisywania przyimków z rzeczownikami i przysłówkami, np.: *wklasie, zachwilę, napewno*,
 - g. niewłaściwego zapisu spółgłosek miękkich, np.: *rosinie* zamiast *rośnie*, *skosiny* zamiast *skośny*,
 - h. pisowni niezgodnej z zasadami ortografii [od uczniów wymaga się dobrej znajomości zasad ortografii, co powoduje nadmierne do nich zaufanie i schematyczne ich stosowanie, np.: *startóje* bo *startować*, błędnej pisowni wyrazów, którymi nie rządzą zasady ortograficzne (których pisownię trzeba zapamiętać)],
 - i. błędnego stosowania lub niestosowania znaków interpunkcyjnych.
2. Uczeń, u którego stwierdzono dysografię ma prawo pisać bardzo wolno i stawiać niekształtne litery, pisać mało czytelnie i poza liniami.
3. Wszystkie inne uchybienia w pracy nie są uzasadnione wymienionymi dysfunkcjami.